

Monitoring of Educational Development According to The Private Education Development Plan 2017-2022

การติดตามผลการพัฒนาการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2560-2565

Manaathar Tulmethakaan¹ Rungtiwa Yamrung² and Wilailak Lankha³

มนตา ตูลย์เมธาการ¹ รุ่งทิวา แย้มรุ่ง² และวิลัยลักษณ์ ลังกา³

^{1,2,3}Faculty of Education, Srinakharinwirot University

^{1,2,3}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

*Corresponding Author, e-mail: mabumrung@gmail.com

Abstract

This research aims to monitor the results of private education development during the period of the private education development plan 2017-2022. Data was collected in August 2022-January 2023 by analyzing documents related to private education development, interviewing with 15 experts who have knowledge, experiences and expertise in private education development, gathering data from 26,334 private school stakeholders using online questionnaires and focus group discussion with 8 private school stakeholders. The qualitative data analysis was used to analyze the content (Content Analysis). The quantitative data was analyzed by basic statistics such as frequency, percentage, mean, standard deviation.

The results showed that

1. Private education during the period of the Private Education Development Plan 2017-2022 has developed in accordance with all goals and indicators which covered learner quality, learner opportunities, school educational management efficiency, participation in organizing and supporting private education, and private education promotion management system.

2. The opinion surveys of stakeholders regarding the level of implementation of the private education development plan 2017-2022 found that the implementation of the overall private education development plan was at a high level and when considered each goal also at a high level (Average for all the goals = 4.14 and average for individual goal = 4.08-4.21)

Keywords: Private Education Development, Goals and Indicators, Plan Evaluation

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามผลการพัฒนาการศึกษาเอกชนในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2560-2565 เก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนสิงหาคม 2565-มกราคม 2566 โดยการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาเอกชน การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ประสบการณ์ และชำนาญงานในการพัฒนาการจัดการศึกษาเอกชน จำนวน 15 คน การตอบแบบสอบถามออนไลน์จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชน จำนวน 26,334 คน และการสนทนากลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชน จำนวน 8 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ข้อมูลเชิงปริมาณนำมาวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาเอกชนในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2560-2565 พบว่ามีพัฒนาตามเป้าหมายและตัวชี้วัดทุกด้าน ทั้งคุณภาพของผู้เรียน โอกาสของผู้เรียน ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการจัดและสนับสนุนการศึกษาเอกชน และระบบการบริหารจัดการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
2. การสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติจริงตามแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ.2560-2565 พบว่าการปฏิบัติจริงตามเป้าหมายแผนพัฒนาการศึกษาเอกชนภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละเป้าหมายพบว่าการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากทุกเป้าหมาย (ค่าเฉลี่ยภาพรวม 4.14 ค่าเฉลี่ยรายเป้าหมาย 4.08-4.21)

คำสำคัญ : การพัฒนาการศึกษาเอกชน เป้าหมายและตัวชี้วัด การประเมินแผน

บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 มาตรา 14(2) บัญญัติให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอแนะแผนพัฒนาการศึกษาเอกชนต่อคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานจึงได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2560-2564 เสนอคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนพิจารณา ซึ่งได้ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษาเอกชนฉบับดังกล่าวในคราวประชุมเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2559 สช. จึงได้ใช้แผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2560-2564 เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาเอกชน และเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 มาตรา 9 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนได้เห็นชอบให้แผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2560-2564 ขยายกรอบระยะเวลาของแผนไปจนถึงสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ในห้วงที่ผ่านมา สถานการณ์ภายในของระบบการศึกษาเอกชน แม้ว่าจะมีพัฒนาการและมีจุดแข็งหลายประการ แต่ก็ยังคงประสบกับปัญหาในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียน โอกาสของผู้เรียน ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการจัดและสนับสนุนการศึกษาและระบบการ

บริหารจัดการส่งเสริมการศึกษาเอกชนที่ต้องเร่งแก้ไขและพัฒนาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ระบบการศึกษาเอกชนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาของประเทศไปสู่เป้าหมายและทิศทางที่กำหนด

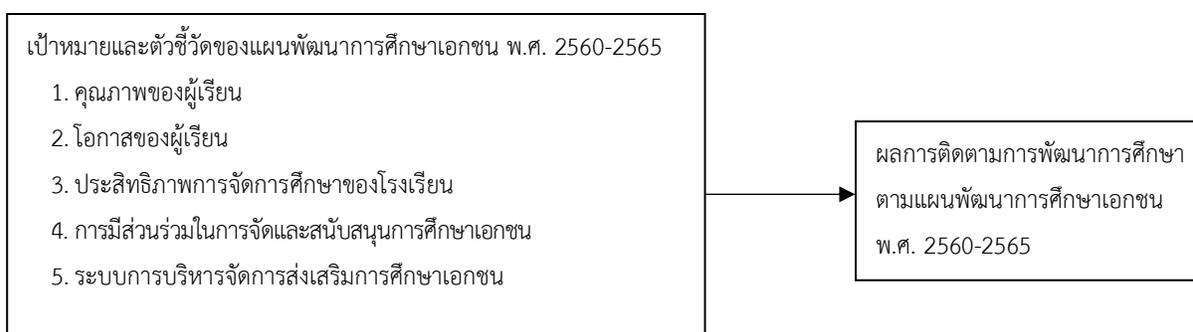
ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เป็นช่วงปีสุดท้ายของการสิ้นสุดการนำแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2560-2565 ไปสู่การปฏิบัติ สช. จึงได้ศึกษาติดตามผลการพัฒนาการศึกษาเอกชนในระยะเวลาที่ผ่านมาว่าส่งผลต่อสถานการณ์ด้านการศึกษาเอกชนอย่างไรบ้าง รวมทั้งวิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการประเมิน ผลกระทบ และจัดทำรายงานประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน ซึ่งผลที่ได้จากการติดตามและประเมินผล ถือว่าเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ประกอบการวางแผนและการตัดสินใจ ปรับปรุงแนวทางในการกำหนดทิศทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการศึกษา ตลอดจนใช้ประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาเอกชนในระยะต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Objectives)

เพื่อติดตามผลการพัฒนาการศึกษาเอกชนในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2560-2565

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual framework)

ผลการพัฒนาการศึกษาเอกชนตามเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2560-2565 หมายถึง ผลการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาเอกชน ทั้งโรงเรียนในระบบประเภทสามัญศึกษา (ก่อนประถมศึกษา-มัธยมศึกษาปีที่ 6) โรงเรียนประเภทนานาชาติ โรงเรียนนอกระบบหลักสูตรระยะสั้น และสถาบันศึกษาปอเนาะและศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านคุณภาพของผู้เรียน โอกาสของผู้เรียน ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการจัดและสนับสนุนการศึกษาเอกชน และระบบการบริหารจัดการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

วิธีการดำเนินการประเมินมีดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ (1) แผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2560-2564 (2) บันทึกข้อความ ที่ ศธ 0211.4/419 ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2564 เรื่องขอขยายกรอบระยะเวลาของแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน (3) รายงานการประจำปี 2560-2564 ของ สช. (4) รายงานผลการดำเนินงาน (ประจำปีไตรมาส 4) ของ สช. พ.ศ. 2560-2564 (5) รายงาน

ผลการดำเนินงาน (ประจำไตรมาส 3) ของ สช. พ.ศ. 2565 โดยบันทึกในรูปแบบบันทึกข้อมูล Excel ดำเนินการในช่วงเดือน สิงหาคม 2565-มกราคม 2566

2. สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ประสบการณ์ และชำนาญงานในการพัฒนาการศึกษาเอกชน ในวันที่ 2 ตุลาคม 2565 จำนวน 10 คน และลงพื้นที่จังหวัดระยองในวันที่ 4-5 มกราคม 2566 สัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน เอกชน ครูโรงเรียนเอกชน และผู้อำนวยการกลุ่มงานเอกชน รวม 5 คน

3. สอบถามผู้บริหาร สช. และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานใน สช. และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชนในระบบ/นอกระบบ ด้วยแบบสอบถามออนไลน์ผ่านระบบ Google Forms ในช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2565 มีผู้ตอบแบบสอบถามรวมจำนวน 26,334 คน

4. สันทนาการตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสำนัก/กลุ่ม/กลุ่มงานใน สช. และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชนในระบบ/นอกระบบ จำนวน 8 คน เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2566 โดยระบบออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom

Table 1 Number and percentage of respondents classified according to the role of each group of respondents.

จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามบทบาทของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละกลุ่ม

บทบาทของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ (ในกลุ่ม)	ร้อยละ (รวม)
ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสำนัก/กลุ่ม/กลุ่มงานใน สช.	171	100.0	0.65
● ผู้บริหาร สช. (เลขาธิการ รองเลขาธิการ ผู้เชี่ยวชาญ ผอ.กลุ่มงาน ผอ.สช.จังหวัด/อำเภอ)	16	9.36	0.06
● เจ้าหน้าที่ สช. (บุคลากร สช. ทั้งส่วนกลางและภูมิภาค)	155	90.64	0.59
ผู้บริหารโรงเรียน ครู ศึกษานิเทศก์	9,596	100.0	36.44
● ผู้บริหารโรงเรียน (ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ผอ./รอง ผอ.)	827	8.71	3.16
● ครู/ผู้สอน	8,258	86.94	31.56
● บุคลากรสนับสนุนทางการศึกษาประจำโรงเรียน	96	1.01	0.37
● บุคลากรสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	317	3.34	1.21
นักเรียน/ผู้เรียน ผู้ปกครอง	16,567	100.0	62.91
● นักเรียน/ผู้เรียน	6,092	36.92	23.28
● ผู้ปกครอง	10,408	63.08	39.77
รวม	26,334	100.00	100.00

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือ 4 ฉบับ ได้แก่ (1) แบบบันทึกเอกสารในระบบ Excel (2) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ.2560-2565 (3) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2560-2565 และ (4) ประเด็นในการสนทนากลุ่ม

แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินจำนวน 3 คน พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Item-Objective Congruence: IOC) และปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ได้ 1.00 ทุกข้อผ่านเกณฑ์การพิจารณาซึ่งกำหนดไว้ที่ 0.50

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย แบ่งเป็น 2.1) ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการศึกษาทบทวนเอกสารต่าง ๆ การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มย่อย และข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) 2.2) ข้อมูลเชิงปริมาณ จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ใช้การวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research results)

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) มีการดำเนินงานส่งเสริมการศึกษาตามเป้าหมาย ดังนี้

1. เป้าหมายคุณภาพของผู้เรียน ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (1.1) ผู้เรียนโรงเรียนในระบบทุกระดับ การศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตระหนักในความสำคัญของการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ความเป็นคุณธรรม จริยธรรม และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตเพิ่มขึ้น (1.1.2) โรงเรียนที่ใช้กระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มขึ้น (1.1.3) นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเพิ่มขึ้น พบว่า สช. จัดโครงการหลัก 2 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและการเสริมสร้างจิตสาธารณะและการเป็นพลเมืองดี และ 2) โครงการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาเอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนโรงเรียนในระบบทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตระหนักในความสำคัญของการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ความเป็นคุณธรรม จริยธรรม และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ สช. ยังได้จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับโรงเรียนเอกชนที่ได้รับเงินอุดหนุน โดยใช้เงินงบประมาณจากค่าจัดการเรียนการสอนและค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพื่อให้โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมผ่านการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างครอบคลุม เช่น กิจกรรมคุณธรรม จริยธรรม/ลูกเสือเนตรนารี/ยุวกาชาด/ผู้บำเพ็ญประโยชน์

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (1.2) โรงเรียนในระบบที่มีการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมือง (Civic Education) เพิ่มขึ้น พบว่า สช. ขับเคลื่อน (1) “การเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติ ศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยในโรงเรียนเอกชน” ให้กับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนทุกโรงเรียน (2) อบรมครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับการปรับกระบวนการทัศนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างนักเรียนพลโลก (3) อบรม “การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองและวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในโรงเรียนเอกชน” (4) ค่ายเยาวชนแกนนำจิตอาสาทำความดีด้วยหัวใจ และ (5) ค่ายเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติโดยกระบวนการลูกเสือ

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (1.3) ผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษาที่มีพัฒนาการสมวัยเพิ่มขึ้น พบว่า สช. ได้ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างเต็มศักยภาพในโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญที่ได้รับเงินอุดหนุน โดยมีโครงการอาหารเสริม (นม) และโครงการอาหารกลางวัน อีกทั้งมีการจัดอบรมพัฒนาผู้บริหาร ครู พี่เลี้ยงเด็ก อย่างต่อเนื่องในช่วง พ.ศ. 2561-2565 โดยใน พ.ศ. 2564 ร้อยละ 92.49 ของผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษาที่มีพัฒนาการสมวัย และใน พ.ศ. 2565 ร้อยละ 93.56 ของผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษาที่มีพัฒนาการสมวัย

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (1.4) นักเรียนมีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไปเพิ่มขึ้น พบว่าในช่วง พ.ศ. 2560-2564 มีนักเรียนร้อยละ 26.43 ถึง 33.88 ที่มีคะแนน O-NET แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (1.5) นักเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไปเพิ่มขึ้น พบว่าในช่วง พ.ศ. 2561-2564 มีนักเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ร้อยละ 6.21-14.35 ที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (1.6) ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระหว่างพื้นที่/ภาคการศึกษาในวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษลดลง พบว่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย O-NET ของนักเรียนระหว่างปีการศึกษาในวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ ส่วนใหญ่เพิ่มลดไม่เกิน 5 คะแนน อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีข้อมูลการวิเคราะห์ระหว่างพื้นที่ ทั้งนี้ สช. ได้ดำเนินการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษในจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านโครงการดังนี้ 1) โครงการส่งเสริมการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบบูรณาการใน พ.ศ. 2560-2561 ในกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ สู้ร่องขาวได้ ยกกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาให้สูงขึ้น (ตีวงข้ามระยะสั้น): จากการแนะนำการศึกษาต่อ ทำให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับความรู้เพิ่มเติมในวิชาหลักที่สำคัญ ได้แก่ วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์มีภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และสังคม เป็นการเตรียมความพร้อมแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในการสอบ O-NET ประจำปีการศึกษา 2559 2) โครงการขับเคลื่อนและสนับสนุนการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในสถานศึกษาเอกชน ในปี 2560 เรื่องการบริหารจัดการเวลาเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (1.7) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ของนักเรียนอายุ 15 ปีสูงขึ้น (500 คะแนน) พบว่าใน พ.ศ. 2561 ได้คะแนนการอ่าน 412 คะแนน คณิตศาสตร์ 436 คะแนน และวิทยาศาสตร์ 443 คะแนน

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (1.8) ระดับความสามารถด้านการใช้ภาษาอังกฤษเฉลี่ยของผู้สำเร็จการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อทดสอบตามมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษ (CEFR) สูงขึ้น (A1/A2) พบว่าไม่มีข้อมูล เนื่องจากยังไม่มีผลการประเมินผล CEFR แต่ สช. มีการส่งเสริมและพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้กับครูโรงเรียนเอกชนตามกรอบอิงความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล โดยมีโครงการที่เกี่ยวข้องคือ โครงการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2560-2562 พัฒนาครูในรูปแบบบูรณาการและใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาครูวิทยากรแกนนำผ่าน Boost Camp เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูสอนภาษาอังกฤษด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และโครงการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ใน พ.ศ. 2564-2565

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (1.9) โรงเรียนในระบบที่จัดการศึกษาโดยบูรณาการองค์ความรู้แบบสะเต็มศึกษาเพิ่มขึ้น พบว่า สข. ร่วมมือกับ สสวท. พัฒนาศักยภาพครูโรงเรียนเอกชนให้สามารถสร้างและพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา (STEM Education) มีโรงเรียนเอกชนเครือข่ายสะเต็มศึกษาสมทบที่ สข. พัฒนา จำนวน 330 แห่ง และศูนย์อบรมทางไกลที่เป็นศูนย์กลางให้ สข. พัฒนาคูร จำนวน 154 ศูนย์

2. เป้าหมายโอกาสของผู้เรียน ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (2.1) ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน 15 ปีที่มีคุณภาพมาตรฐาน พบว่าในช่วง พ.ศ. 2560-2565 ร้อยละ 100 ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนภายใต้ข้อกำหนดได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน 15 ปีที่มีคุณภาพ

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (2.2) มีรูปแบบ วิธีการจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาเอกชนที่สะท้อนคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา พบว่า สข. จัดสรรเงินอุดหนุนค่าจัดการเรียนการสอน ค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียนและค่าเครื่องแบบนักเรียน รวมทั้งค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยมีระเบียบ ประกาศ และแนวปฏิบัติเพื่อให้โรงเรียนดำเนินการใช้จ่ายเงินอุดหนุนที่ได้รับเป็นไปด้วยความถูกต้อง และมีการตรวจ ติดตาม และกำกับการใช้เงินอุดหนุนโรงเรียนเอกชนเป็นประจำทุกปี ในการดำเนินการเกี่ยวกับตัวชี้วัดนี้ สข. ร่วมกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ดำเนินการสำรวจข้อมูลค่าใช้จ่ายจริงในการจัดการศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเภทสามัญศึกษา เพื่อศึกษาต้นทุนค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต่อการเพิ่มคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน เพื่อวิเคราะห์ทางเลือกและแนวทางให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนต่อไป

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (2.3) มีการปรับระบบการจัดสรรเงินอุดหนุนไปสู่ด้านอุปสงค์หรือตัวผู้เรียน พบว่า สข. มีระบบบริหารจัดการเงินอุดหนุน (PSIS) ซึ่งใน พ.ศ. 2560-2562 สามารถบริหารจัดการเงินอุดหนุนได้ 5 ประเภท (5 กระบวนงาน) และปรับเพิ่มเป็น 13 ประเภท (13 กระบวนงาน) ใน พ.ศ. 2563-2565 ทั้งนี้ การจัดสรรเงินอุดหนุนไปสู่ด้านอุปสงค์ (Demand-side Financing) เป็นแนวทางในการจัดสรรงบประมาณไปสู่ตัวผู้เรียนโดยตรง เช่น ระบบคูปองการศึกษา (Voucher) ซึ่งหลักการจัดสรรเงินอุดหนุนรายบุคคลสำหรับนักเรียนโรงเรียนเอกชนในปัจจุบัน มีแนวทางการจัดสรรงบประมาณไปตามรายหัวนักเรียน ผ่านระบบบริหารจัดการเงินอุดหนุน (PSIS) ซึ่งมีหลักการสอดคล้องกับระบบการจัดสรรเงินอุดหนุนไปสู่ด้านอุปสงค์ดังกล่าว แต่ สข. ยังไม่สามารถปรับระบบการดำเนินการจัดสรรเงินอุดหนุนไปสู่ตัวนักเรียนได้โดยตรงได้ โดยในปัจจุบันยังคงเป็นการจัดสรรงบประมาณไปยังโรงเรียนเอกชนตามจำนวนรายหัวของนักเรียน

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (2.4) มีระบบการคัดกรองและฐานข้อมูลนักเรียนและโรงเรียนจำแนกตามคุณลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียนและโรงเรียนเพื่อวางแผนการอุดหนุน พบว่า สข. มีระบบบริหารจัดการเงินอุดหนุน (PSIS) สำหรับใช้ในการจัดเก็บข้อมูลนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเป็นรายบุคคล ที่ตรวจสอบข้อมูลจากกรมการปกครอง สามารถสืบค้นประมวลผลเงินอุดหนุนได้ ระบบ PSIS สามารถจำแนกคุณลักษณะของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ แต่ยังคงมีความละเอียดไม่เพียงพอที่จะแสดงฐานะความยากจน นอกจากนี้ วิธีการคัดกรองนักเรียนตามแบบบันทึกภาวะโภชนาการยังไม่สามารถคัดกรองเด็กทุพโภชนาการได้

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (2.5) อัตราการออกกลางคันของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานลดลง พบว่า ใน พ.ศ. 2565 สข. จัดทำโครงการติดตามค้นหาเด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคันให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา ช่วยลดอัตราการออกกลางคันได้ร้อยละ 66.4 ทั้งนี้ เนื่องจากเริ่มดำเนินการ พ.ศ. 2565 เป็นปีแรก จึงยังไม่มีตัวเลขเทียบเคียงว่าเด็กออกกลางคันลดลงหรือไม่ อย่างไรก็ตาม พบว่ามีนักเรียนที่ต้องติดตามและค้นหาจำนวนทั้งสิ้น 10,783 คน ผลการติดตามปรากฏดังนี้ 1) ติดตามแล้วพบตัว (กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา) 7,603 คน (ร้อยละ 70.51) 2) ติดตามแล้วพบตัว

(ไม่กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา) 3,180 คน (ร้อยละ 29.49) 3) ติดตามแล้วไม่พบตัว 0 คน ทั้งนี้ นักเรียนที่ติดตามพบตัว และกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาแล้ว จำนวน 7,603 คน (ร้อยละ 70.51) สช. มีการส่งเสริม สนับสนุน สถานศึกษาในการ ติดตามค้นหาเด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคัน โดยวิเคราะห์สภาพปัญหา หาสาเหตุ วิธีการแก้ไขปัญหาคือเป็นรายบุคคล และดำเนินการให้เด็กกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (2.6) เด็กในวัยเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการศึกษาเต็มตาม ศักยภาพเพิ่มขึ้น พบว่าใน พ.ศ. 2561-2562 และ พ.ศ. 2564-2565 สช. มีกิจกรรม/โครงการเพื่อให้เด็กในวัยเรียนที่มีความ ต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการศึกษาเต็มตามศักยภาพเพิ่มขึ้น โดยส่งเสริมให้นักเรียนพิการทั้งหมด ได้เข้าถึงการ จัด การศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานเพิ่มขึ้น สช. ร่วมกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ดำเนินโครงการจัดสรรเงิน อุดหนุนนักเรียนยากจนพิเศษแบบมีเงื่อนไข (นักเรียนทุนเสมอภาค) (Conditional Cash Transfer: CCT) เฉพาะ สถานศึกษาประเภทการกุศล

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (2.7) ผู้เรียนพิการได้รับการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่ เหมาะสม พบว่าร้อยละ 100 ของผู้เรียนพิการได้รับการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสม เนื่องจาก สช.ส่งเสริมให้นักเรียนพิการทั้งหมดได้เข้าถึงการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานเพิ่มขึ้น โดยใน พ.ศ. 2561-2562 และ พ.ศ. 2564-2565 สช. มีกิจกรรม/โครงการเพื่อให้ผู้เรียนพิการได้รับการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่ เหมาะสม โดยพัฒนาศักยภาพของครูและผู้ดูแลเด็กพิการในด้านการจัดการเรียนการสอน การประเมินและเลือกใช้ เทคโนโลยี การช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางการเรียน โดยรูปแบบ RTI (Response to Intervention) การจัดการศึกษา ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) นอกจากนี้ สช. ยังได้จัดสรรเงินอุดหนุนสิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อ บริการ ของนักเรียนพิการ ให้กับนักเรียนพิการในโรงเรียนเอกชน และนักเรียนที่ผ่านการคัดกรอง (LD) และมีความต้องการจำเป็น พิเศษเป็นค่าสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใด ทางการศึกษาเหมาะสมตามความต้องการ จำเป็นของแต่ละบุคคล

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (2.8) มีแนวทางการสนับสนุนค่าใช้จ่ายสำหรับผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนนอก ระบบ พบว่า สช. ได้มีการจัดประชุมเพื่อศึกษาแนวทางการสนับสนุนค่าใช้จ่ายสำหรับผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ และคำนวณงบประมาณที่ต้องใช้ พบว่ากลุ่มเป้าหมายทับซ้อนกับโรงเรียนเอกชนในระบบในบางประเภท เช่น โรงเรียน กวดวิชา โรงเรียนสอนหลักสูตรระยะสั้น ตลอดจนเงื่อนไขการจบของหลักสูตร เวลาเรียนที่หลากหลาย ทำให้ความเป็นไป ได้มีโอกาสน้อยมาก

3. เป้าหมายประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (3.1) มีระบบการ ประกันคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและความต้องการจำเป็นของโรงเรียนในระบบ พบว่า สช. พัฒนา รูปแบบการรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ. 2560 และใน พ.ศ. 2564 ได้จัดทำ ระบบสารสนเทศด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (Electronic-Self Assessment Report: E-SAR) ซึ่งสะดวกและ รวดเร็วขึ้น โดยใน พ.ศ. 2565 โรงเรียนมีการจัดส่งรายงานฯ มีสถานะรายงานสมบูรณ์ในระบบ (E-SAR) และผ่านการ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จำนวน 3,386 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 90.83

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (3.2) ร้อยละของโรงเรียนในระบบที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอก เพิ่มขึ้น พบว่าในช่วง พ.ศ. 2563-2565 มีโรงเรียนเอกชนผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกเพิ่มขึ้น โดยใน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สถานศึกษาผ่านเกณฑ์ระดับดีขึ้นร้อยละ 99.88

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (3.3) โรงเรียนในระบบมีประสิทธิผลการดำเนินงานเพิ่มขึ้น พบว่าเมื่อพิจารณาจากผลการประเมินตนเอง โรงเรียนเอกชนในระบบมีประสิทธิผลการดำเนินงานเพิ่มขึ้น โดยใน พ.ศ. 2565 โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาที่เปิดสอนระดับปฐมวัย มีผลการประเมินตนเองอยู่ในระดับยอดเยี่ยม จำนวน 2,533 แห่ง (โรงเรียนทั้งหมด 2,994 แห่ง) และโรงเรียนที่เปิดสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลการประเมินตนเองอยู่ในระดับยอดเยี่ยม จำนวน 1,983 แห่ง (จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 2,628 แห่ง)

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (3.4) โรงเรียนในระบบที่เผยแพร่ข้อมูลด้านคุณภาพและประสิทธิผลการต่อสาธารณะเพิ่มขึ้น พบว่า สช. ไม่ได้บังคับให้โรงเรียนเผยแพร่ข้อมูล และ สช. ยังไม่ได้เผยแพร่ข้อมูล ทั้งนี้ ใน พ.ศ. 2561-2565 โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาที่จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง มีจำนวนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 80.31, 82.54, 84.39, 85.96 และ 90.83 ตามลำดับ

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (3.5) มีมาตรการให้โรงเรียนในระบบดำเนินการปรับปรุงคุณภาพ กรณีที่จัดการศึกษามีคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน พบว่า สช. มีประกาศเรื่องแนวปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับปฐมวัย และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีมาตรการให้โรงเรียนในระบบดำเนินการปรับปรุงคุณภาพ กรณีที่จัดการศึกษามีคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน กำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา และกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ รวมถึงจัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และดำเนินการจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (3.6) ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น พบว่า สช. จัดอบรมพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เอกชนอย่างต่อเนื่อง แต่ไม่ถึงร้อยละ 100 เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ และความต้องการพัฒนาตนเองที่หลากหลาย

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (3.7) โรงเรียนในระบบที่มีคุณภาพมาตรฐานมีรูปแบบการจัดการศึกษาที่มีความเป็นอัตลักษณ์เพิ่มขึ้น พบว่า สช. ส่งเสริมการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานมีรูปแบบการจัดการศึกษาที่มีความเป็นอัตลักษณ์เพิ่มขึ้น แต่ยังไม่ได้จัดเก็บข้อมูลความเป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ

4. เป้าหมายการมีส่วนร่วมในการจัดและสนับสนุนการศึกษาเอกชน ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (4.1) สัดส่วนผู้เรียนเอกชนในระบบสูงขึ้นเมื่อเทียบกับรัฐ (25 : 75) พบว่าในช่วง พ.ศ. 2560-2564 สัดส่วนผู้เรียนเอกชนในระบบเมื่อเทียบกับรัฐสูงขึ้น แต่ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (4.2) มีรูปแบบหรือแนวทางในการให้เอกชนจัดหรือร่วมจัดการศึกษาเพิ่มขึ้น และตัวชี้วัด (4.3) มีแผนงานแก้ไข ปรับปรุงกฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมและอำนวยความสะดวกต่อการจัดการศึกษาเอกชนและมีการดำเนินงานตามแผน พบว่า ใน พ.ศ. 2560-2565 สช. ได้ทบทวน ยกเลิก ปรับปรุง แก้ไข กฎหมาย กฎระเบียบที่ล้าสมัยหรือหมดความจำเป็น เพื่อส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพิ่มขึ้น โดยดำเนินการแก้ไขพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน เพื่อให้การส่งเสริมและกำกับดูแลการจัดการศึกษาเอกชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างความสามารถในการแข่งขัน ปรับปรุงกฎหมายลำดับรองว่าด้วยการจัดการศึกษาเอกชน เพื่อลด

ภาระที่ไม่จำเป็นต่อการดำเนินกิจการโรงเรียนเอกชนและลดการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งมีการศึกษาอัตราค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่สะท้อนต้นทุนที่แท้จริงในการจัดการศึกษาร่วมกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และมีประเด็นเสนอเพื่อพิจารณาทบทวนแก้ไขพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... เพื่อให้เป็นปัจจุบัน

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (4.4) ภาคีเครือข่ายการศึกษาเอกชนที่มีบทบาทเพิ่มขึ้น (90 เครือข่าย) พบว่า ใน พ.ศ. 2563-2565 สช. มีเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเอกชน จำนวนทั้งสิ้น 131 เครือข่าย

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (4.5) มีฐานข้อมูลการศึกษาเอกชนด้านต่างประเทศเพื่อให้บริการ พบว่า สช. สำรวจข้อมูลโรงเรียนเป็นภาษาอังกฤษ เมื่อปี 2560 ภายใต้โครงการจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลการศึกษาเอกชนเพื่อส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการศึกษาในอาเซียนและนานาชาติ โดยมีการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเอกชนเป็นภาษาอังกฤษใน พ.ศ. 2561

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (4.6) บันทึกรายชื่อองค์กรความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาเอกชนเพิ่มขึ้น (10 ฉบับ) พบว่าในช่วง พ.ศ. 2560-2565 สช. มีบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาเอกชนเพิ่มขึ้น จำนวน 7 ฉบับ

5. เป้าหมายระบบการบริหารจัดการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (5.1) มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่าในช่วง พ.ศ. 2560-2564 สช.วิเคราะห์/ทบทวนบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างภายในของ สช. ปรับปรุงรายละเอียดเอกสารคำขอจัดตั้งส่วนราชการของ สช. เพื่อยกฐานะเป็นกรมและเป็นนิติบุคคล เสนอต่อสำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และในปี 2565 จ้างที่ปรึกษา เพื่อดำเนินการทบทวน บทบาท ภารกิจและโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เพื่อยกฐานะเป็นกรมและเป็นนิติบุคคล

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (5.2) มีการพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลของ สช. ให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน พบว่าตั้งแต่ พ.ศ. 2560 สช. พัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลของ สช. อย่างต่อเนื่อง โดยใน พ.ศ. 2564 มีระบบบริหารงานบุคคล และระบบประเมินการปฏิบัติราชการที่ใช้บริหารจัดการงานบุคคลสอดคล้องกับโครงสร้างมาตรฐานด้านการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ ระบบประเมินผลปฏิบัติราชการ (EVAL) ใช้ประเมินผลการปฏิบัติราชการ อย่างไรก็ตาม ในการพัฒนาข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของ สช. ยังไม่ได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เนื่องจากได้รับงบประมาณด้านสัมมนาและฝึกอบรมอย่างจำกัด แต่มีการส่งเสริมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด และตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด เช่น อบรมข้าราชการใหม่ การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้มีและเลื่อนเป็นวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ และวิทยฐานะเชี่ยวชาญ

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (5.3) สัดส่วนงบประมาณตามประเด็น (Agenda) สูงขึ้น เมื่อเทียบกับงบประมาณ ตามภารกิจ (Function) (40 : 60) พบว่าสัดส่วนงบประมาณของ สช. ตามประเด็น (Agenda) สูงขึ้น เมื่อเทียบกับงบประมาณ ตามภารกิจ (Function) โดยใน พ.ศ. 2565 มีสัดส่วนเท่ากับ 99.91 : 0.09 ทั้งนี้ ภารกิจหลักของ สช. เป็นการสนับสนุนค่าใช้จ่ายหลักเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่เป็นงบอุดหนุน เช่น เงินอุดหนุนรายบุคคล อาหารเสริม (นม) อาหารกลางวัน

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (5.4) กระบวนการที่นำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น (15 กระบวนการ) พบว่า สข. มีกระบวนการที่นำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นเกินกว่าเกณฑ์ที่กำหนดในตัวชี้วัด รวมมีจำนวน 58 กระบวนการ

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (5.5) มีระบบทะเบียนกลางทางการศึกษาเอกชนที่ครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน สืบค้นได้ พบว่า สข. มีระบบทะเบียนกลางทางการศึกษาเอกชน อย่างไรก็ตามข้อมูลโรงเรียนเอกชนต่าง ๆ ยังมีปัญหาความครบถ้วน ถูกต้อง และไม่เป็นปัจจุบัน

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (5.6) มีระบบฐานข้อมูลรายบุคคลที่อ้างอิงจากเลขที่บัตรประจำตัวประชาชน 13 หลัก ที่สามารถเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนฐานข้อมูล รวมทั้งใช้ประโยชน์ร่วมกันกับหน่วยงานอื่น พบว่า สข. มีระบบงานทะเบียน สำหรับโรงเรียนเอกชน (REGIS) เป็นระบบหลักในการจัดการข้อมูลสำหรับโรงเรียนเอกชน สำหรับจัดเก็บข้อมูลนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเป็นรายบุคคล ที่ตรวจสอบข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวชี้วัด (5.7) มีระบบฐานข้อมูลด้านการศึกษาเอกชนเพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผนการบริหารจัดการศึกษา การติดตามและประเมินผล พบว่า สข. พัฒนาระบบศูนย์กลางบูรณาการข้อมูลทะเบียนโรงเรียน และประวัติผู้เรียน ครู บุคลากรโรงเรียนเอกชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 สามารถใช้ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน แต่ยังคงขาดข้อมูลที่เป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียน ค่าเล่าเรียน คุณภาพ ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและสามารถนำมาใช้ในการวางแผนได้

การสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติจริงตามแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2560-2565 พบว่าการปฏิบัติจริงตามเป้าหมายแผนพัฒนาการศึกษาเอกชนภาพรวม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.14 และเมื่อพิจารณาแต่ละเป้าหมายพบว่าการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากทุกเป้าหมาย ดังแสดงในตารางที่ 2

Table 2 Mean and standard deviation of the level of actual implementation according to the educational development plan goals.

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติจริงตามเป้าหมายแผนพัฒนาการศึกษา

เป้าหมาย	M	SD	แปล
1 คุณภาพของผู้เรียน	4.12	0.66	มาก
2 โอกาสของผู้เรียน	4.20	0.72	มาก
3 ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน	4.17	0.73	มาก
4 การมีส่วนร่วมในการจัดและสนับสนุนการศึกษาเอกชน	4.08	0.75	มาก
5 ระบบการบริหารจัดการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	4.21	0.67	มาก
ภาพรวม	4.14	0.65	มาก

อภิปรายผล (Conclusion)

คุณภาพของผู้เรียนและโอกาสของผู้เรียนได้รับผลกระทบจากการเกิดโรคระบาดโควิด 19 ทำให้เกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากสถานศึกษาจำเป็นต้องปิดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ส่งผลให้สถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้เป็นแบบทางไกลหรือออนไลน์เพื่อทดแทนการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยภาวะการถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในประเทศไทย (Suwathanpornkul & et al. 2023) นอกจากนี้ยังกระทบต่อด้านเศรษฐกิจและรายได้ของผู้ปกครองด้วย ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรับบริการทางการศึกษาในโรงเรียนเอกชน ผู้ปกครองต้องมีภาระค่าใช้จ่ายที่มากขึ้นตาม ซึ่งสวนทางกับสภาวะทางเศรษฐกิจที่แย่งลง เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครองหลายคนต้องเปลี่ยนสถานที่เรียนไปยังโรงเรียนรัฐบาล แม้ว่าผลการวิจัยจะพบว่าการศึกษาเอกชนได้รับการยอมรับเชิงบวกในระดับมากจากผู้ปกครองและสังคม

ด้านประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน แผนพัฒนาการศึกษาเอกชนเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเอกชนสร้างหลักสูตรที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ การจัดการศึกษามีทางเลือกมากขึ้น (Office of the Private Education Commission. 2016) ซึ่งส่งเสริมให้โรงเรียนเอกชนสามารถเสริมจุดเด่น/จุดเน้นของหลักสูตรของตนให้ชัดเจนและทันสมัย พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็น ทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตามความถนัดของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับแนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) สี่หลัก คือ เรียนรู้เพื่อทราบ (Learning to know) เรียนรู้เพื่อทำ (Learning to do) เรียนรู้ที่จะเป็น (Learning to be) และเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน (Learning to live together) (UNESCO. 1996) อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยพบว่าการศึกษาเอกชนมีช่องว่างความแตกต่างของคุณภาพการจัดการศึกษาของแต่ละโรงเรียนค่อนข้างสูง การพัฒนาการศึกษาเอกชนมีความเหลื่อมล้ำกันมากในบางจังหวัดหรือในบางพื้นที่ เช่น โรงเรียนเอกชนที่มีชื่อเสียง ย่อมมีการพัฒนาด้านการศึกษาแบบก้าวกระโดด แต่สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่ทุรกันดาร หรือชายขอบ จะมีการพัฒนาอย่างช้า ๆ หรือแทบจะไม่เห็นการเปลี่ยนแปลง

นอกจากนี้ ผลการศึกษาพบปัญหาการลดลงของประชากรวัยเรียน มีผลกระทบต่อโรงเรียนเอกชนโดยเฉพาะโรงเรียนในระบบที่มีผู้เรียนลด สอดคล้องกับสถิติอัตราการนักเรียนต่อประชากรวัยเรียนทุกระดับชั้นที่ลดลงตามการสำรวจตัวชี้วัดภาวะสังคมรายปี (NESDC. 2023) ส่งผลต่อความคุ้มค่าในการจัดการศึกษาและอาจนำไปสู่การเลิกกิจการได้ กอปรกับด้านต้นทุนในการจัดการศึกษา โรงเรียนเอกชนต้องแบกรับภาระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างทำให้เพิ่มทุนในการจัดการศึกษา และข้อสังเกตด้านสวัสดิการและความมั่นคงทางอาชีพครูโรงเรียนเอกชน เนื่องจากภาครัฐมีค่าตอบแทนและสวัสดิการที่สูงกว่าโรงเรียนเอกชน ทำให้ครูโรงเรียนเอกชนลาออกเพื่อไปสอบบรรจุครูภาครัฐค่อนข้างสูง ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนทั้งในด้านของความต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงประสบการณ์และความเชี่ยวชาญของครูที่รับเข้ามาใหม่

การมีส่วนร่วมในการจัดและสนับสนุนการศึกษาเอกชนเป็นเป้าหมายที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ถึงระดับการปฏิบัติจริงต่ำกว่าเป้าหมายอื่น ๆ สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ที่พบว่าตัวชี้วัดสัดส่วนผู้เรียนเอกชนในระบบเมื่อเทียบกับรัฐภายใต้เป้าหมายนี้ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และยังขาดฐานข้อมูลการศึกษาเอกชนด้านต่างประเทศเพื่อให้บริการ อย่างไรก็ตาม พบความก้าวหน้าในการทบทวน ยกเลิก ปรับปรุง แก้ไขกฎหมายเพื่อลดภาระที่

ไม่จำเป็นต่อการดำเนินกิจการโรงเรียนเอกชน และจำนวนภาคีเครือข่ายการศึกษาเอกชนมีเพิ่มมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยพบว่าการทำงานประสานระหว่าง สช. ร่วมกับคณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชน และนายกสมาคมโรงเรียนเอกชนเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยพัฒนาการศึกษาเอกชนทั้งในและนอกระบบ สามารถประสานเครือข่ายความร่วมมือโรงเรียนเอกชนในพื้นที่จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง และประสานความร่วมมือรัฐกับเอกชน ผ่านกระบวนการประชุมร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งองค์ประกอบสอดคล้องกับองค์ประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาบางองค์ประกอบที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (ONEC. 2020) ระบุไว้ว่าควรประกอบด้วย (1) คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ (2) ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา (3) ผู้ว่าราชการจังหวัด (4) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/องค์การบริหารส่วนจังหวัด (5) คณะบุคคล (6) หน่วยงานรัฐ (7) เอกชน

ในมุมมองด้านระบบการบริหารจัดการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นเป้าหมายที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ถึงระดับการปฏิบัติจริงสูงกว่าเป้าหมายอื่น ๆ สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ที่พบว่า สช. มีระบบฐานข้อมูลที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามตามฐานข้อมูลต่าง ๆ ยังต้องพัฒนาต่อเพื่อความสมบูรณ์ เป็นไปตามวงจรชีวิตของการพัฒนาระบบฐานข้อมูล (Rob & Coronel. 2002) ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาเบื้องต้น การออกแบบฐานข้อมูล สร้างฐานข้อมูล การทดสอบและประเมิน การใช้งานจริง และการบำรุงรักษา ทั้งนี้สภาพการขาดแคลนอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการศึกษาเอกชนในการปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนงบประมาณที่ไม่เพียงพอส่งผลให้การขับเคลื่อนและการพัฒนาบางตัวชี้วัดไม่บรรลุตามเป้าหมายเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย (Recommendations)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. **การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน** โรงเรียนเอกชนควรเสริมจุดเด่น/จุดเน้นของหลักสูตรของตนให้ชัดเจนและทันสมัย เช่น การพัฒนาหลักสูตรฐานชุมชน หลักสูตรสองภาษา หลักสูตรวิชาชีพ/ศาสนา/สามัญ ฯลฯ โดยเป็นหลักสูตรที่ชัดเจน ถูกต้อง และสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ มุ่งให้ความสำคัญกับผู้เรียน มีความรู้และทักษะที่จำเป็น ทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตามความถนัดของแต่ละบุคคล สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่

2. **การพัฒนาโอกาสของผู้เรียน** จากผลการวิจัยที่พบว่ายังมีความเหลื่อมล้ำของการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนค่าใช้จ่ายระหว่างโรงเรียนเอกชนกับโรงเรียนรัฐบาล และงบอุดหนุนในบางแห่งไม่ลงถึงตัวผู้เรียน รัฐจึงควรจัดสรรงบอุดหนุนค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกหมวดเงินอุดหนุนให้โรงเรียนเอกชนอย่างเท่าเทียมกับโรงเรียนรัฐบาล พร้อมหามาตรการกำกับค่าใช้จ่ายให้งบอุดหนุนลงถึงตัวผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนในสถานศึกษาเอกชนนอกระบบมีสิทธิยื่นกู้ยืมกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

3. **การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน** ตามผลการวิจัยที่พบความแตกต่างด้านคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สช. จึงควรจัดให้มีดิจิทัลแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อการเรียนรู้สำหรับกรอบและพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างทักษะ พัฒนาความรู้ความสามารถ การสร้างนวัตกรรมการสอน และสมรรถนะให้รองรับการเปลี่ยนแปลง

ของภาคการศึกษายุคใหม่ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เชื่อมโยงกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

4. การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดและสนับสนุนการศึกษาเอกชน ผลการวิจัยที่พบว่า คณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชน และนายกสมาคมโรงเรียนเอกชนเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยพัฒนาการศึกษาเอกชนทั้งในและนอกระบบ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด/อำเภอ ในทุกพื้นที่ จึงควรส่งเสริมการทำงานเชื่อมประสานกันระหว่างคณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชน และนายกสมาคมโรงเรียนเอกชนในการสนับสนุนการศึกษาเอกชนทั้งในและนอกระบบ

5. การพัฒนาระบบการบริหารจัดการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จากผลการวิจัยที่พบสภาพการขาดแคลนอัตรากำหนดเจ้าหน้าที่ รัฐจึงควรยกระดับความสำคัญของ สช. เช่น การเพิ่มสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด/อำเภอ โดยพิจารณาจากจำนวนโรงเรียนเอกชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ปรับปรุงกรอบอัตรากำลังเดิม เพิ่มกรอบอัตรากำลังของบุคลากรในระดับอำเภอ ให้เพียงพอกับภาระงาน เพิ่มตำแหน่งศึกษานิเทศก์ในระดับสำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอ และ สช. ควรกำหนดแนวปฏิบัติในการกำกับดูแลครู/ผู้สอน-ผู้เรียนชาวต่างชาติ กฎระเบียบสำหรับโรงเรียนนานาชาติ รวมทั้งการกำกับดูแลการเปิดโรงเรียนนอกระบบแบบออนไลน์ ให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรส่งเสริมให้กระบวนการประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการส่วนต่าง ๆ ตามแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน โดยรูปแบบการประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment evaluation) และออกแบบระบบการรวบรวมข้อมูลที่บูรณาการกับเนื้องาน เพิ่มน้ำหนักความสำคัญกับการประเมินเพื่อติดตามความก้าวหน้า (Formative evaluation) เพิ่มเติมจากการประเมินเพื่อสรุปผล (Summative evaluation)

References

- Office of the Education Council. (2020). *Participation in education management of civil society/ stakeholders according to the draft National Education Act B.E.....* Bangkok: Office of the Education Council, Ministry of Education.
- Office of the Private Education Commission. (2016). *Private Education Development Plan 2017-2021*. Bangkok: Office of the Private Education Commission, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education.
- Office of the Private Education Commission. (2022). *Annual report 2021*. Bangkok: Office of the Private Education Commission, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education.
- Office of the Private Education Commission. (2023). *Organizational information*. Retrieved from <https://opec.go.th/>
- Rob, P., & Coronel, Carlos. (2002). *Database systems: Design, implementation, and management* (5th ed.). Australia: Course Technology; Thomson Learning.
- NESDC. (2023). *Key Social Indicators. Thailand Social's Outlook of Q1/2023, 21(2)*, May 2023. https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=5492&filename=socialoutlook_report
- Suwathanpornkul, I., Sarnkhaowkhom, C., Tulmethakaan, M. et al. (2023). Learning loss and psychosocial issues among Thai students amidst the COVID-19 pandemic: the perspectives of teachers in the online classroom. *BMC Psychol*, 11, 232. <https://doi.org/10.1186/s40359-023-01269-1>
- UNESCO. (1996). *Learning: The Treasure Within*. Report of the International Commission on Education for the 21st Century. Paris, UNESCO.